Ljudet av staden

Den sjunde Boråsbiennalen har lagt skulpturen på hyllan för att fånga vår tids konflikter genom textur, sinnlighet, spiritualitet och «djupt lyssnade».

Av Josefine Wikström 04.06.21 Kritik Article in English

René Green, *Space Poem #7 (Color Without Objects: Intra-Active May-Words),* 2020. Installationsvy från Borås Konstmuseum. Hendrik Zeitler.

Vid en första anblick låter titeln på den sjunde Boråsbiennalen – «Deep Listening for Longing» – som en variant av det senaste decenniets post-kritik. Ett ställningstagande mot en kritisk tradition baserad på dialektiska motståndspar som förnuft och sensibilitet, och kapital och arbete. Istället sker ett post-kritiskt närmande till verkligheten genom känslor och affekter. Detta passar väl in på «djupt lyssnande», ett begrepp myntat av den amerikanska musikern och kompositören Pauline Oliveros och som kan beskrivas som ett ickehierarkiskt och meditativt lyssnade där hela människan, med alla hennes sinnen, måste vara närvarande.

Deep Listening for Longing

Borås Art Biennial, Borås
29 maj — 29 september 2021

Kommentar
Dela
Skriv ut

Men i Borås händer något som, om inte motsäger, så i alla fall gör titeln mera komplex. För snarare än att enbart uppmuntra oss att, så som det framhävs i programbladet, lyssna till «varandras erfarenheter» för att «skapa medvetenhet och en gemensam världsuppfattning», så är detta en biennal som riktar sig både inåt och utåt på samma gång. Den belyser några av samtidens stora internationella konfliktlinjer som till exempel den mellan det globala norr och syd, mellan arbete och finans och mellan språk och kod. Men den gör det med verk som spirituellt eller metafysiskt söker sig mot kroppen, naturen och själen. Och som inte sällan anspelar på betraktarens förmåga till att känna, höra och se. En kritisk post-kritisk konst?

Curatorer för årets biennal är Ulrika Flink, till vardags konstnärlig ledare för Konsthall C i Stockholm och Amanprit Sandhu, som är frilansande curator i London. Det är första gången biennalen organiseras av en internationell curatorsduo, och första gången man har gått ifrån konceptet med en offentlig skulpturbiennal, även om nästan hälften av verken även i år visas utomhus. Totalt medverkar 25 internationella och svenska konstnärer som ställer ut runt om i staden, men också på Borås Konstmuseum, Borås Textilmuseum och Gustaf Adolfs kyrka.

På konstmuseet sätter den amerikanska konstnären Rénee Green tonen för biennalens både sensoriska och politiska dimension med verket *Space Poem #7 (Color Without Objects: Intra-Active May-Words)* (2020) som består av 28 färgstarka affischstora banderoller som hänger i rader från taket. Istället för politiska budskap kan man läsa fragmentariska, ofta obegripliga eller poetiska syntaxer som «about to make a basket but» och «material – here they slim». Hjärnan kortsluts och viljan till att förstå sätts ur spel. Svårt att säga om detta är en sorgesång över det post-demokratiska samhället eller om det pekar mot andra sätt att förstå världen på.

Anders Sunna, *Lyxen av att samsas,* 2021. Installationsvy från Borås Kulturhus. Foto: Hendrik Zeitler.

Lika stramt, men kroppsligt gränsöverskridande, är den Stockholmsbaserade konstnären Jacqueline Hoàng Nguyễn *For An Epidemic Resistance* (2009/2021), som även det visas på konstmuseet: 25 små högtalare på pinnar hänger ned från taket, och ur varje, men vid olika tidpunkter, hörs en eller flera personer skratta. Verket anspelar på en skrattepidemi som utbröt på en skola i Centralafrika 1962. Det är en formmässigt minimalistiskt, nästintill teknikkonservativ, installation, men där skrattet smittar på ett roligt och nästan kusligt sätt.

Med tanke på biennalens titel är det inte förvånande att många av verken är ljudverk. Även den Hong Kong-baserade konstnären Samsong Youngs *Possible Music #2* (2019) använder svarta små högtalare på pinnar, men har placerat dem på en blå tv-spelsliknande matta i en oval formation som förstärks av den meterstora till hälften avbildade baksidan av en val – eller är det en jättetrumpet – i installationens ena ände. En konnotation som förstärks av de militärliknande och ibland valaktiga signalerna som låter på oväntade tillfällen i rummet. Här blir det tydligt hur lyssnandet går rakt in i kroppen på ett annat sätt än seendet, och därmed kanske också undflyr representation. Trots det har många ljudverk i biennalen en specifik estetik, som är stram, snygg – och ibland lite väl svår att skilja från tekniken som varor.

Joe Namy, *The Curtain of the Sky,* 2021. Installationsvy från Borås stadsrum. Foto: Hendrik Zeitler.

Det sistnämnda stämmer inte på den Stockholmsbaserade konstnären och DJn JinMustafas kombinerade sitt- och ljudskulpturer i Borås citykärna. Vilandes i parken ned mot kanalen hörs ur de pastellglaserade stenarna ett lika sakralt som urbant susande, som är resultatet av ljudupptagningar från staden blandat med egna nyskrivna kompositioner. På bron som leder över kanalen och in mot stadsparken står Joe Namys tygport *The Curtain of the Sky* (2021) som ser ut som en gigantisk svensk allmogegardin eller en jätteteaterridå, och lika träffsäkert som Mustafas ljudande stenar hämtar det något specifikt från Borås samtidigt som det är ett verk i sin egen rätt. Det blå lapptäcket utgörs nämligen av textiler som samlats in från Boråsborna, och i ett ögonkast reflekteras stadens historia från handelsstad och textilindustri till dagens mångkulturella universitetsstad. Ett lika sublimt som samhällsomkastande verk.

Den känslan går igen i den svensk-samiske konstnären Anders Sunnas långsmala muralmålning *Lyxen av att samsas*(2021) på Kulturhusets ena kortsida. Den ironiska titeln reflekteras i målningen som är en illustrerad berättelse om samernas och svenskarnas historia: från samernas första bosättningar runt elden långt innan Sverige skapandes, till stormaktstiden och den moderna skogsindustrin. Våldet lyser igenom när Karolinerna rider på sina hästar och målningen blir en mörk bild av en långt ifrån harmonisk historia.

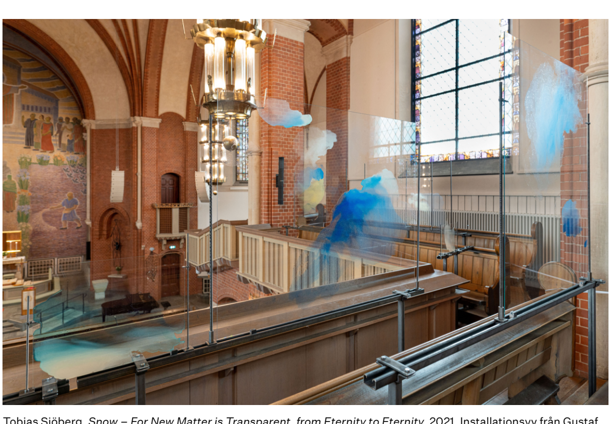
Tobias Sjöberg, *Snow – For New Matter is Transparent, from Eternity to Eternity,* 2021. Installationsvy från Gustaf Adolfs Kyrka, Borås. Foto: Hendrik Zeitler.

Allra starkast intryck ge de många essäfilmerna, som den Stockholmsbaserade konstnären Salad Hilowes magnifika *Passion of Remembrance* (2020), ett melankoliskt minnesmontage som tar oss tillbaka till det svenska 1990-talet genom scener från TV-serien Tre Kronor och intervjuer med Leila K som blandas med klipp från en 1970-talsuppsättning av Strindbergs Gustav III där den före detta slaven Gustav Badin hyllas och häcklas på samma gång. Det är ett genialt verk som på ett lika direkt som poetiskt sätt tar upp de politiska spänningar som fanns i Sverige för 30 år sedan, men som sedan dess fördjupats och blivit mera krisartade.

Ett annat verk som gjorde starkt intryck är Rehana Zamans lågmälda och långsamma film *Alternative Economies* (2021) som kontrar biologiska med finansiella system. I närbilder syns en, eventuellt två, kvinnor koka och pressa gula maskrosblommor och svampar, vilket ställs mot svarta, abstrakta filmbilder. Ovanpå bilderna hörs TED Talk-liknande föreläsningsröster som hyllar det revolutionerande i kryptovalutor som byggs upp utan de stora centralbankerna, parallellt med en kvinnlig röst som delvis slår hål på myten om kryptovalutornas transparens och platta organisering. Genom inklippta snuttar på Joakim von Anka som bryter guld, så ställer filmen den gamla imperialistkapitalismen mot den nya kryptovalutakapitalismen.

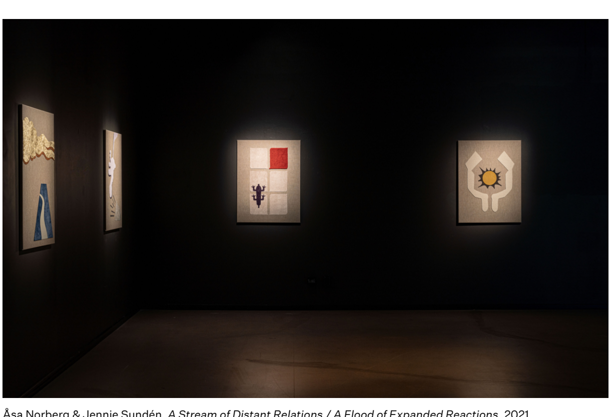
Åsa Norberg & Jennie Sundén, *A Stream of Distant Relations / A Flood of Expanded Reactions*, 2021. Installationsvy från Borås Textilmuseum. Foto: Hendrik Zeitler.

Olika ekonomiska, geografiska och kulturella system visualiseras ännu mer effektivt i Filipa Césars experimentella dokumentär *Quantom Creole* (2020) som visas på Textilmuseet. I likhet med Hilowe och Zahman använder César filmskapandet som en undersökande metod i sig, och visar hur vävtekniker från Guinea-Bissau fungerat som ett eget antikolonialt språk och hur detta, snarare än skriften, liknar binär kod så som den används i programmering.

Flera av verken i biennalen drivs av en inåtrörelse som inte sällan går mot det färgstarka och abstrakta, som Tobias Sjöbergs skirt färgade glasmålningar placerade i Gustav Adolfs kyrka mittemot Konstmuseet, och Åsa Cederqvists rosabeige-färgade inälvsliknande skulptur *We Always Carry the Origin Within Us* (2018) inne på museet.

Akinbode Akinbiyi, *Sea Never Dry. 1980–present*, 2021. Installationsvy från Borås stadsrum. Foto: Hendrik Zeitler.

Särskilt lyckade är konstnärsduon Åsa Norberg och Jennie Sundéns magiska mörkt upplysta – lika konkreta som metafysiska – bilder inne på Textilmuseet. På de femtontal meterstora tavlorna som hänger på rad runt om Césars filminstallation, syns i material som filt, bomull och tråd olika grafiska symboler. Först verkar de oigenkännliga, men vid närmare anblick liknar de emojis eller symboler hämtade från nätvaruhandeln. Norberg och Sundéns bilder är med andra ord socialt förankrade och igenkännbara för en samtida betraktare, samtidigt som de ger upphov till nya eller i alla fall oväntade former.

Årets Boråsbiennal är en kritisk utställning på det sättet att konsten ses som en form som kan säga något om de ekonomiska och geopolitiska spänningar som moderniteten i all sin motsägelse utgörs av. Många av konstnärernas lyssnar in sin samtid, och varje verk får gott om plats. Men det är också en post-kritisk utställning där verken gestaltar dessa spänningar genom textur, sinnlighet och spiritualitet. Det djupa lyssnandet gör att curatorerna lyckas ställa olika slags konst – men också olika perspektiv på världen – bredvid varandra. En biennal utan budskap kanske vissa skulle hävda, men jag ser den snarare som ett övertygande argument för vikten av att ta in olika synsätt jämsides varandra i en polariserad tid. Att lyssna helt enkelt.

Filipa César, *Quantom Creole,* 2020. Installationsvy från Borås Textilmuseum. Foto: Hendrik Zeitler.

Deep Listening for Longing

Borås Art Biennial, Borås
29 maj — 29 september 2021

Akinbode Akinbiyi, Filipa César, Åsa Cederqvist, Renée Green, Shilpa Gupta, Janet Echelman, Salad Hilowle, Jacqueline Hoàng Nguyễn, Nina Mangalanayagam, Angelica Mesiti, Santiago Mostyn, Jin Mustafa, Joe Namy, Åsa Norberg & Jennie Sundén, Nolan Oswald Dennis, Hardeep Pandhal, Tobias Sjöberg, Anders Sunna, Morgan Quaintance, James Webb, Samson Young,Rehana Zaman, Christine Ödlund & Okidoki.

Kommentar
Dela
Skriv ut

Relaterat innehåll

Skrattspeglar i staden

Den sjätte upplagan av Borås internationella skulpturbiennal är en absurd och bitvis vrickad uppgörelse med självförhärligande maktspråk i det offentliga rummet.

Av Patrik Haggren 07.06.18 Kritik

– Det handlar om konstnärlig frihet

På lördag invigs Borås internationella skulpturbiennal. Curatorn Power Ekroth ser offentlig konst som ett alternativ till allt mer marknadsstyrda museer och gallerier.

Av Frans Josef Petersson 22.05.18 Nyhet

Avkolonisering på agendan

– Det är viktigt att det som utställningsprogrammet står för återspeglas i hur vi organiserar arbetet, säger Ulrika Flink, ny konstnärlig ledare på Konsthall C.

Av Robert Stasinski 29.01.20 Nyhet

Diskussion

Skriv ett läsarinlägg

Ditt namn

Din e-post

Publicera ditt läsarinlägg Avbryt

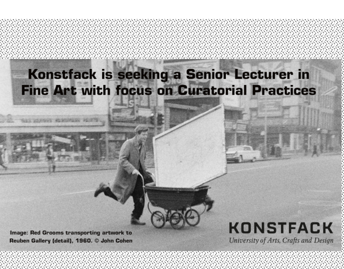

Nyligen publicerat

Neutralt blik?

Familieportrætter eller en del af en større fortælling? Svensk-etiopiske J.G. Arvidssons vibrerende malerier hæmmes af Galleri Nicolai Wallners vage formidling.

Av Claudine Zia 06.09.23 Kritik

Romantisk

postminimalist

Per Barclays retrospektiv på Henie Onstad er best når kunsten er fininnstilt på skjøre balanser – mellom kreativ gnist og tradisjon, tilbakeholdenhet og ekspressivitet.

Av Nicholas Norton 06.09.23 Kritik

Gråtende cumface

På Borgenheim Rosenhoff er Bjarne Melgaard mer gjerrig på seg selv enn han pleier, men også mer sentimental.

Av Stian Gabrielsen 05.09.23 Kritik

Ett bottenlöst landskap

Sara-Vide Ericsson och Tilda Lovell möts på en mörk plats där de vanliga trygga gränserna inte gäller. Men Bonniers konsthalls iscensättning går ut över verken.

Av Lars-Erik Hjertström Lappalainen 04.09.23 Kritik

Mest lästa

1 **Tid för eftertanke**
Av Frans Josef Petersson 23.08.23 Säsongsstart

2 **Ett bottenlöst landskap**
Av Lars-Erik Hjertström Lappalainen 04.09.23 Kritik

3 **Grafikens Hus framtid står på spel**
Av Maryam Fanni et al 29.08.23 Debatt

4 **Hypnotiska diagram**
Av Helen Korpak 28.08.23 Kritik

5 **Kunsten spiser seg selv**
Av Stian Gabrielsen 22.08.23 Säsongsstart

6 **Bemærk de unge**
Av Helle Fagralid 24.08.23 Nyhet

7 **Sensommerblomster**
Av Louise Steiwer 25.08.23 Säsongsstart

8 **Så gör konstnärer**
Av Christine Antaya 30.08.23 Kritik

9 **Sommaren är slut**
Av Nora Arrhenius Hagdahl 21.08.23 Kritik

10 **Pissoaret er åpent**
Av Jakob Myklebust Huus 29.08.23 Kritik

Kunstkritikk

Om Kunstkritikk
Kontakt
Redaktion
Skribenter
Annonsinformation
Arkiv

Nyhetsbrev
Facebook
Instagram

Kunstkritikk utgis av Stiftelsen Kunstkritikk
Svensk redaktör: Frans Josef Petersson
Ansvarig redaktör: Mariann Enge

post@kunstkritikk.se
ISSN 1504-0925

Kunstkritikk följer den norska «Vær Varsom-plakaten».

Kunstkritikk stöds av

Arts Council Norway
SWEDISH ARTSCOUNCIL
Svenska kulturfonden
FRITT ORD
Bergesen-stiftelsen
frame finland
STATENS KUNSTFOND
THE OBEL FAMILY FOUNDATION